

Arbetsmarknadsdepartementet
Att: Anna Schölin

Ort	Datum	Vår referens	Ert ref nr / Dnr
Stockholm	2021-05-03	Lise-Lotte Argulander	A2020/02630

Remissvar angående SOU 2020:79 om Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen

Företagarna har beretts möjligheten att besvara delbetänkandet om Effektivare tillsyn över Diskrimineringslagen, aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området.

Promemorian innehåller två delar, dels om förslag på tillsynsområdet och aktiva åtgärder, dels en del som berör det skollagsreglerade området. Företagarna har i sitt svar koncentrerat sig på den första delen rörande tillsyn över aktiva åtgärder. I den andra delen rörande det skollagsreglerade området lämnas inga synpunkter.

Företagarna är en fristående organisation som företräder ca 60 000 företagare, i huvudsak små och medelstora företag. Idag är medelantalet anställda hos Företagarnas medlemmar 4-5 anställda. 6 av 10 företag saknar kollektivavtal i mindre företag med upp till 49 anställda. Detta innebär att det är viktigt för oss som företräder dessa mindre företag att alltid läsa förslag utifrån regelkrångelfaktorn och den administrativa bördan nya regler och åtaganden kan innebära för det mindre företaget. Vårt svar nedan ska läsas utifrån den utgångspunkten.

Synpunkter och förslag på promemorian

Företagarna tillstyrker att en effektivare tillsyn behövs på området och håller med utredaren om att en översyn har varit nödvändig och att en effektivare tillsyn behövs.

Företagarna håller med om att uttrycket om att ”förmå enskilda att frivilligt följa lagen” ska utgå.

Utredaren föreslår att det ska införas en föreskriftsrätt för expertmyndigheten avseende reglerna om aktiva åtgärder inom arbetslivsområdet och inom utbildningsområdet. Rätten att utfärda föreskrifter föreslås tilldelas Diskrimineringsombudsmannen (DO). Företagarna ställer sig avvisande till förslaget. Om en sådan rätt ska införas är det av stor vikt att det inte innebär kraftigt ökade föreskrifter, likt det som finns på arbetsmiljöområdet. Föreskrifter ska vägas mot det faktum att alla nya föreskrifter innebär utökad administration för ett mindre

Företagarna

Besöksadress: Rådmanngatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

företag. I ett företag med 4-5 anställda finns ofta inte de administrativa resurser som krävs för att hantera komplicerade och bindande föreskrifter. Samtidigt förstår vi att dessa kan vara till hjälp i tillsynsarbetet. Det innebär att om en föreskriftsrätt ska införas är det viktigt att DO samråder även med de mindre företagens företrädare för att skaffa sig kunskap om hur ett litet företag hanterar och kan hantera komplicerade krav från föreskrifter.

I dag ser vi hur relativt lätt regler som innebär ökad administration införs, och ofta tas det väldigt lite hänsyn till de små företagens förutsättningar inför ett sådant införande. Om de mindre företagens företrädare varken finns representerade i exempelvis föreskriftsråd eller i samverkansgrupper riskerar konsekvenserna för de mindre företagen bli oöverstigliga. Det räcker inte att man i dessa sammanhang enbart har företrädare från arbetsmarknadens parter. De företräder i huvudsak inte de mindre företagen utan kollektivavtal. Av Sveriges företag har ca 99 procent färre än 49 anställda. Ska DO ges föreskriftsrätt är det viktigt att de mindre företagen är representerade i det föreskriftsråd som föreslås inrättas samt i samverkansrådet och i Nämnden för diskriminering.

Vidare föreslås att sanktionen om vite ska kvarstå och att det inte ska göras om till sanktionsavgift. Företagarna tillstyrker detta.

Utredaren föreslår vidare att nämnden mot diskriminering ska kvarstå men med färre antal ledamöter. I nämnden prövas frågor om vite. Företagarna tillstyrker att antalet ledamöter minskas, men vill återigen påpeka att den nuvarande sammansättningen i nämnden mot diskriminering inte innehåller företrädare för de allra minsta företagen. Företagarna föreslår att man i nämndens sammansättning tar hänsyn till att de mindre företagen behöver ha en representant från någon organisation som företräder företag utan kollektivavtal. Vad gäller nämndens sammansättning där det föreslås att beslut ska tas i plenum kan en halvering av antalet ledamöter få konsekvensen av att beslut inte kan fattas. Därav behöver kanske beslutsformen ses över eller antalet ersättare blir högre, exempelvis två per ordinarie ledamot. Om inte deltagandet i nämnden ska vara ett heltidsuppdrag kan en halvering av antalet ledamöter innebära problem med långa tidsutdräcker för beslut om alla ledamöter måste närvara och delta i alla beslut. Speciellt om centrala arbetstagarorganisationer ska ges en förstahandsrätt till nämnden. Ett kraftigt utökat antal ärenden kan riskera en alltför tung arbetsbörda på ett färre antal ledamöter. Företagarna har inget förslag på hur detta ska lösas men vill dock påpeka riskerna med en alltför kraftig bantning av antalet ledamöter och ersättare.

Utredaren föreslår även att centrala arbetstagarorganisationer ska ges förstahandsrätt att vända sig till Nämnden för diskriminering i ärenden där en arbetsgivare är bunden av kollektivavtal för att göra en framställan om vitesföreläggande. Företagarna avstyrker detta och hänvisar till att det är tillräckligt som det ser ut nu. Ska en förstahandsrätt införas bör sammansättningen och beslutsordningen nogta övervägas.

DO ska enligt förslaget samverka med Arbetsmiljöverket vad gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet i förhållande till aktiva åtgärder i Diskrimineringslagen. Företagarna håller med om att denna samverkan ska utökas: Inte minst är det viktigt i förhållande till utfärdandet av föreskrifter och allmänna råd för att undvika motstridig information från de båda myndigheterna. Det är också av vikt att myndigheterna tillsammans förstår problematiken kring eventuell utökat regelverk och allmänna råd när det gäller de allra minsta företagens förståelse och regelefterlevnad. Det finns inte samma resurser i ett litet företag, varför det är viktigt att allmänna råd och föreskrifter är lätta att efterleva även för det mindre företaget.

företagarna

Förslaget om att vidare utreda behovet av ett likabehandlingsombud som ska företräda arbetstagarna mer direkt tillstyrks av Företagarna. Många anställda står idag utanför det traditionella medlemskapet i en facklig organisation och det bör finnas någon som kan företräda även dessa arbetstagare i frågor som rör diskriminering.

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Lise-Lotte Argulander
Jur kand specialist arbetsrätt
Företagarna

Företagarna

Besöksadress: Rådmansgatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00